

מסורת הש"ס

(א) ברטות נה. מנחת 16. ע"ש, (ב) עירובין ע"ט, (ג) [מסנהדרין לו. ברטות 10. מנילה ו, 1. ד] ז"ל ללא מנשקף ליה, (ד) [ע"ש ע"ש פ"ב מ"א], ע"ש

תורה אור השלם

1. המזבח עץ שלוש אמות גבה וארכו שתיים אמות ומקצועותיו לו וארכו וקירטיו עץ וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' יחזקאל מא כב 2. מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליה את עלתך ואת שלמך את צאנך ואת בקרך בכל המקום אשר אצביד את שמי אבוא אליך וברכתך; שמות כ כ 3. ומשחרתם ה' ארץ והשלחן והמנורה והמזבחות וכלי הקדש אשר ישרתו בהם והמקדש וכל עבדתו; במדבר ג לא 4. הלא כה דבר קאש נאם ה' ובפשיש יצחק קלע; יימיהו כג כט 5. ברוח השני שפתתך ומדברךך נאנה כפלה הרמון רתךר מבעד ל'מרתך; שיר השירים ג ד

הגהות הב"ח

(א) תוב"ד"ה פושעי וכו' חוץ מבעול כותית דמשכה ליה;

גליון הש"ס

רש"י ד"ה סלמנדרא היה הנבראת וכו'. ע"ש חולין ד' קטו ע"א כנשי' ד"ה וסלמנדרא;

מוסף רש"י

ומקצועותיו לו. שהיה מנוגע [מנוחות 17]. שלחנו של אדם מכפר עליו. דענון פרוסה לאורחים (שם) ובשמיטת; לע"כ;

הדרן עלך סכת חגיגה

חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

כו.

עין משפט
גד מצוה

סד א מ"י פ"א מהל' ממעלה משכך ומשכך הלכה יא וצ"ע מה שמכר מזה ה"כ"ע פ"ד מהל' כלים הל' ד: [

רבינו הגנאל

הוא איקרי עין שנאמר המוכח עין שלש אמות גבוה וארכו שתיים אמות ומקצועותיו לו וארכו וקירטיו עץ וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' אלמא דמקרי עין ומשום הכי בעינן להיתרו מטלטל מלא וריקס זו ההלכה כולה ע"ש השלחן שצפוי אינו מבטל העין שלו היא באה פירשנו והרהב טעו כהר דכתיב על השלחן השטור מכלל דיימנן הוא טמא והשלחן פשוטי כלי עץ הוא ומסגרתו למטה היתה. ותבא (בתוספתא) שלחן שנטמא מטבילין אותו בזבנו אפי' בשבת. משום דמטלטל ומעשה וריקס. ומעשה שהטבילו הגמורה בלילי יום כ"ה). חוץ ממוכה הזהב והזכב הנחושת שהן כקרקע. דכתיב מזהב אדמה וכתוב והמנורה והמזבחות [אתקדש מזהבוחן להדיר ולהוין כולוהו כאדמה דלא מקבילי טומאה. וחכמים מטמאין מפני שהן מצופין. אי בעי תימא לר' אלעזר קאמרי ליה דקאמר טעמא מפני שהן כקרקע דלא מטמו. הא לאו הכי הווי מטמא. והא פשוטי כלי עץ (פשוטי) נינהו ולא מטמו. וכי תימא משום דמצופין. דברי חכמים לר' אליעזר הביתמה הא דאמרת דמטמו משום שצפוי מיבטול בטיל ציפוריהו והווי להו כלי עץ. אלא בין משום שהן מצופין בין משום שהן כקרקע אפי' הכי טעונין (ט) טבילה לפי שנינו כל הכלים טעונין טבילה ואפי' המזבח. א"ר אליעזר תלמידי חכמים אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו מסלמנדרא ומה סלמנדרא שהיא תולדת אש הסך מדמו אין אור שולט בו. ת"ח (שמשמשין) שכל גופן אש כדכתיב הלא כה דברי כאש עאכ"ו. אמר ר"ל אפי' פושעי ישראל אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו ממוכה הזהב ומה מזהב הזהב שאין צפוי אלא כעובי דינר הווי כמה שנים ואין אור שולט בו פושעי ישראל שהן מליאין מצות כרמון. שנאמר כפלה הרמון רתךר. אפי' ירקנין שבך מלאין מצות כרמון עאכ"ו: [הדרן עלך חומר בקודש וסליקא ליה מסכת חגיגה. האל יכיר מבעני אף ורוננו ותימא ותונה.

רחמנא קרייה עץ. אף כשהוא מנופה: שולחנו מכפר עליו. בהכנסת אורחין: הכי גרסינן מוצח הנחשט דכתיב מוצח אדמה הכסוב קראו אדמה. למוצח שמעלין עליו העולות והשלמים והיינו מוצח הנחשט: אדרכה משום דמלופין נינהו ועמאלו. דאי לאו מנופה יש להם לטהרם משום כלי עץ העשוי למחט: מאי דעסיך. דילפת טעמא מדקרינהו אדמה הא לאו הכי טמאין אע"ג דעסוין למחט: מפני שהן מצופין. וצעי למימר שהצפוי מבטלן והוי להו ככלי מתכות: מיבטל בטיל ציפויין לגבייהו. דרחמנא קרא עץ לכולהו וכלאו האי קרא נמי לא מקבלי טומאה: סלמנדרא. * מיה הנבראת מן האור כשצוערין אש זמקוס אחד שצע שנים תמיד כלי הפסק: כעובי דינר ופכ' דכר מועט. לא חסר והכע דעשה צו נס:

הדרן עלך חומר בקודש
וסליקא לה מסכת חגיגה

דרחמנא קרייה עץ (ב) דכתיב (א) המזבח עין שלש אמות גבוה וארכו שתיים אמות ומקצועותיו לו וארכו וקירטיו עץ וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' פתח במזבח וסיים בשלחן רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוייהו בזמן שבית המקדש קיים מוצח מכפר על אדם עכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו: כל הכלים שבמקדש יש להם שניים כו': מוצח הנחושת דכתיב (ב) מוצח אדמה תעשה לי מוצח הזהב דכתיב (ג) המנורה והמזבחות איתקוש מזהבות זה לזה: וחכמים אומרים מפני שהן מצופין: אדרכה כיון דמצופין נינהו מיטמאו אימא וחכמים מטמאין מפני שהן מצופין ואב"א רבנן לר"א קאמרי מאי דעתיך משום דמצופין * מיבטל בטיל צפויין גבייהו א"ר אבהו אמר ר"א ת"ח אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו מסלמנדרא ומה סלמנדרא שתולדת אש היא הסך מדמה אין אור שולטת בו ת"ח שכל גופן אש דכתיב הלא כה דברי כאש נאם ה' על אחת כמה וכמה (א) אמר ריש לקיש אין אור של גיהנם שולטת בפושעי ישראל קל וחומר ממוכה הזהב מה מוצח הזהב שאין עליו אלא כעובי דינר זהב כמה שנים אין האור שולטת בו פושעי ישראל שמלאין מצות כרמון דכתיב (ב) כפלה הרמון רתךר (א) אל תקרי רתךר אלא רקנין שבך על אחת כמה וכמה:

הדרן עלך חומר בקודש וסליקא לה מסכת חגיגה

שלחנו של אדם מכפר עליו. בהכנסת אורחין: הכי גרסינן מוצח הנחשט דכתיב מוצח אדמה הכסוב קראו אדמה. למוצח שמעלין עליו העולות והשלמים והיינו מוצח הנחשט: אדרכה משום דמלופין נינהו ועמאלו. דאי לאו מנופה יש להם לטהרם משום כלי עץ העשוי למחט: מאי דעסיך. דילפת טעמא מדקרינהו אדמה הא לאו הכי טמאין אע"ג דעסוין למחט: מפני שהן מצופין. וצעי למימר שהצפוי מבטלן והוי להו ככלי מתכות: מיבטל בטיל ציפויין לגבייהו. דרחמנא קרא עץ לכולהו וכלאו האי קרא נמי לא מקבלי טומאה: סלמנדרא. * מיה הנבראת מן האור כשצוערין אש זמקוס אחד שצע שנים תמיד כלי הפסק: כעובי דינר ופכ' דכר מועט. לא חסר והכע דעשה צו נס: **הדרן עלך חומר בקודש וסליקא לה מסכת חגיגה**

סלמנדרא. החלד והעכבר תרגמם יהונתן כרכושטא וסלמנדרא. ערוך: פושעי ישראל אין אור של גיהנם ב'ו'. נראה לי דלאו בפושעי ישראל בגופן דהא אמרינן בראש השנה (דף ט"ז) פושעי ישראל בגופן גיהנם כלה והם אינם כלים אלא בפושעי קנת קאמר ומשום דמסיק להו אדרכה לכולהו חוץ מנועלי הכותית (ב) (ד) (דמנשקף ליה) עלרמיה כדאמר בריש עושין פסין (עירובין דף י"ט). וכי אמרינן צסוף הזהב (צ"מ דף נ"ח): הכל יורדין ועולין חוץ משלשה לאו בגיהנם מיירי אלא זמקוס אחד לידון פסין יורדין ואף הנידיון לאחר שנים עשר עולין ואין ינדינן יותר משנה תמימה (א) :

שאין בו אלא עובי דינר. צתגומותא ש שהיה משה תמימה על זה אי אפשר שלא יסדף הכול ולאמר לו המקום כך דרכי באש של מעלה אש אוכלה אש ואינו מכלה כדכתיב והסנה איננו אוכל (שמות ג) :

הדרן עלך חומר בקודש וסליקא לה מסכת חגיגה

שנינו כל הכלים טעונין טבילה ואפי' המזבח. א"ר אליעזר תלמידי חכמים אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו מסלמנדרא ומה סלמנדרא שהיא תולדת אש הסך מדמו אין אור שולט בו. ת"ח (שמשמשין) שכל גופן אש כדכתיב הלא כה דברי כאש עאכ"ו. אמר ר"ל אפי' פושעי ישראל אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו ממוכה הזהב ומה מזהב הזהב שאין צפוי אלא כעובי דינר הווי כמה שנים ואין אור שולט בו פושעי ישראל שהן מליאין מצות כרמון. שנאמר כפלה הרמון רתךר. אפי' ירקנין שבך מלאין מצות כרמון עאכ"ו: [הדרן עלך חומר בקודש וסליקא ליה מסכת חגיגה. האל יכיר מבעני אף ורוננו ותימא ותונה.

(א) נראה ש"ל כלי יוש" ובתוספתא הגי' שבעטלו המנורה ביו"ט ואפשר שלפני רבינו היה הגי' כלי יוש" ובידולאמי אלא תם הטבילה את המנורה וגי' התוספתא שהיא רבינו נראה עיקר דרו"ק. (ב) לכאורה משמע דתכמים נמי ס"ל ללא בעי טבילה ולא פליגי רק בטעמא ודברי רבינו צ"ע.